

Esther Palomeras: «A 'Mont', he recollit vivències que no volia que es morissin»

És la primera novel·la d'aquesta escriptora de Vilafant, guanyadora del premi Sebastià Juan Arbó

Les històries escoltades durant la infància, l'amor per la mare de Déu del Mont, aquest balcó de l'Empordà, tot això, Esther Palomeras ho condensa a 'Mont' (Cossetània), la seva primera novel·la, premi Sebastià Juan Arbó 2020.

Un llibre on parla de memòria, d'amor a la terra, de sacrificis, de renaixements. El seu, també.

Com neix el seu desig per escriure?

Tota la vida he inventat històries, més que escriure, inventar. I les he escrit per no oblidar, per guardar-les. Potser també és una necessitat personal de trobar una quietud. M'agrada molt viure, la vida social. Però també arriba el moment de parar i, quan ho fas, si també escrius, és una pausa d'autoconeixement on et plantes tota mena de reflexions que, si no, no faries. Per mi és com una teràpia, va començar així i sempre ho ha estat.

Després de publicar dos contes fa el salt a la novel·la amb 'Mont'.

Sempre faig conte curt, perquè no tinc molt temps per escriure. Vaig tenir molt bona sort el 2004 i 2005 quan vaig presentar dos contes a dos concursos diferents i me'ls van publicar en reculls de contes. Això em va animar molt a seguir.

Han passat, però, setze anys.

M'han passat moltes coses enmig d'aquest temps i entre elles vaig tenir un ictus, el 2005, que em va deixar sense paraules. Justament a una persona que li agrada tant escriure i es quedí sense paraules, sense poder parlar, és una cosa que t'estronca i et fa reflexionar molt, però també és una teràpia fantàstica per anar-les recuperant. A més a més, he tingut dos bessons i han estat uns anys de fer una altra mena d'escriptura, sense afany d'ensenyar-ho a ningú.

El retorn a l'escriptura, com va ser? Com es va sentir?

No va ser fàcil, vaig haver de començar de zero. Encara diria que hi ha paraules ara que no he fet servir mai. Però també és una motivació molt gran pensar que, en el moment que no pots ni parlar, et marques fer una novel·la. Doncs ara puc dir que me n'he sortit. Tinc dos nens i una novel·la que és molt més que això, és una fita personal.

Quan escriu ho fa amb molta delicadesa, creant intimitat.

Intento que sigui fàcil d'entendre, no complicar massa les coses i amb poques paraules descriure i no fer-ho lleig. Busco la bellesa a l'hora d'explicar, encara que sigui una cosa molt lletja, perquè vull que el lector estigui còmode.

Mont transmet molta proximitat.

Aquesta història havia de ser un conte per a la meva mare que parlés de la zona d'on ella era originària, Beuda, que en el llibre jo li dic Bonal. Sota la Mare de Déu del Mont, hi vivien els meus besavis, les cosines de la meva mare i ella mateixa, durant un any. Era un lloc on, quan hi anàvem, les mares sentien tant d'amor per aquesta terra, se l'estimen tant, i no és ni seva, perquè eren masovers. Volia fer una història on no sortís ningú de la família, però que recollís vivències que m'havien explicat i que no vull que morin.

I mentre estava en el procés...

Mentre escrivia sobre el passat, m'adonava que en el present s'estaven vivint les mateixes injustícies que narrava, tant en el tema polític com social, però ara les anomenem abús de poder, desigualtats socials. En tot això em van influir molt les meves alumnes, entre 16 i 40 anys, de països, cultures i religions diferents. És així que vaig afegir la generació del present i de cop tot va fluir.

Conté quelcom de real?

Cap personatge s'inspira en ningú conegut, tot està inventat, he barrejat caràcters. Hi ha històries que m'havien explicat els meus avis com ara que ells havien tingut tres filles i, per aquesta raó, sense hereu, van haver de marxar de la casa. Això ara ha canviat, però som esclaus d'altres coses. El personatge de la Mont té una genètica Rovira. És tan servicial i d'ajudar... La meva mare i les seves cosines són així. Són aquestes dones que només pensen en els altres, mai en elles mateixes.

Els seus personatges se senten sacsejats per les emocions.

És el motor, sense això no avancem o ens paralizem. Volia que ells aprenguessin a gestionar-les perquè ben utilitzades són bones.

Hi ha molts secrets en la novel·la, secrets que condicionen.

Sí. La Mont, per exemple, es fa forta ella sola, però al mateix temps té una gran missió, la seva neboda que la fa viure i veure que la vida passa tan de pressa. Ara és la iaia que jo voldria ser, amb aquesta il·lusió per la vida i amb ganes de fer, sempre compromesa.

Molts personatges se sacrifiquen: la Mont renuncia al seu amor, en Feliu a la seva filla...

Ell creu que tot el que toca es fa malbé, que és culpa seva, i que a Alemanya farà més servei. Molta gent s'ha sacrificat durant anys, han emigrat o han fet d'hereus sense voler-ho. Potser la nostra generació ens costa més d'entendre, però puc fer-ho.

En Robert és la darrera generació i ell sí que decideix el seu destí.

Reconeix la bona vida que ha tingut, però també s'adona, com ho hem fet tots, que no tot és com hauria de ser. Res és fàcil. Ell, però, busca la seva essència perquè en ella hi ha la llibertat, no en allò que esperen els altres.

Al llibre fa aparèixer el referèndum i el despertar a la realitat.

Estava creant la novel·la aquell any i no sabia ben bé com acabar-la. Vaig viure l'1 d'octubre i l'endemà amb els meus alumnes, que encara em va impressionar més. I vaig veure que era un punt final d'una etapa meva, perquè ja no em creia res del que m'havien explicat, i també de la novel·la.

Font del document:

https://www.emporda.info/cultura/2021/04/20/montapos-he-recollit-vivencies-que/493469.html?utm_source=rss